

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505

Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou

Metodický list

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti (I/2)

Sada:1 Číslo: EU-OPVK-ČIG-2ST-17 Předmět: Český jazyk a literatura, 7. ročník - Pověsti

Název materiálu: O Čechovi

Autor materiálu: Mgr. Marie Baslerová

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 4. června 2012

Třída: VII. A

Ověřující učitel: Mgr. B. Říhošková

Anotace materiálu:

Pracovní list - pověst z českých dějin, otázky se vztahují k pověsti O Praotci Čechovi.

Podrobný metodický popis možností použití materiálu:

- Pracovní list je určen pro samostatnou práci.
- Žáci charakterizují hlavní postavy.
- Procvičí své čtenářské dovednosti.
- Kontrola porozumění čteného textu.
- Doplnění názvů dalších pověstí.
- Vyhledávání přímé řeči.
- Zpracování přesmyček.

Seznam literatury a pramenů:

JIRÁSEK, Alois. *Staré pověsti české*. Praha: Albatros, 1978

O Čechovi

Za, Tatrami, v rovinách při řece Visle rozkládala se od nepaměti charvátská země, část prvotní veliké vlasti slovanské.

V té charvátské zemi bytovala četná plemena, příbuzná jazykem, mravy, způsobem života.

I stalo se, že se strhly mezi nimi vády a krvavé boje o meze a dědiny. Vstal rod na rod, příbuzní bojovali proti příbuzným a hubili se navzájem.

V ten čas dva bratři mocného rodu, oba vojvodové, Čech a Lech, spolu se o to snesli, že opustí rodnou zemi bojem neblahou. Řekli si: "Vyhledejme sobě nových sídel, kdež by náš rod žil s pokojem a díla si hleděl."

Byliť uvyklí již po předcích půdu pilně vzdělávat, všeliký druh obilí pěstovat i chovat koně a stáda bravu i skotu.

Jak se usnesli, tak vykonali. Svolavše své plémě, vzdali oběť bohům, vynesli obrazy dědů, a rozžehnavše se s otcovskou půdou, obrátili se na západ slunce, v neznámé končiny. I bral se rod za rodem, každý početných rodin, všichni přátelé a příbuzní. Napřed šli zvědové a zbrojní muži, prostřed vojvoda Čech, sivé brady, ale statný a silný, jeho bratr Lech a kolem nich vladykové, starostové rodů, všichni na koních. Za nimi starci, ženy a děti na hrubých vozech, na koních, stáda dobytka, naposled pak opět zbrojní mužové. Tak brali se nejprve končinami příbuzných plemen, až přešli hranice charvátské země, až přebředli Odru řeku a vstoupili do neznámých, hornatých končin.

I tam našli ještě osady, jejichž obyvatelé hovořili jako oni, a dále také v krajinách při Labi řece.

Než jak přešli druhou tuto řeku, byl kraj pustější a osad shledali jen poskrovnu. Byly daleko od sebe a obyvatelé jejich, cizího jazyka, kožemi oděni, nečetní, ale smělí a srdnatí, stavěli se jim se zbraní v ruce do cesty. Čech a Lech a jejich lid je potřeli, zhubivše jejich chudá obydlí v chatrčích i ve vykopaných jámách, postupovali dále, z lesa do lesa.

Zlá byla cesta hlubokými hvozdy, zlá jejich chůze luhy a bažinami, plnými rákosí, ostřice, rozlehlých mechových trsů a různých křovin. Zvečera zažehovali ohně a topili do úsvitu, aby zář, padajíc do tmy lesní, plašila úskočné, lité šelmy.

Tak došli až ke třetí velké řece, Vltavě, kteráž divočinou tekla; když i tu přebředli, počala si všechna čeled' stýskat, že není konce klopotné cesty a nikde stálého odpočinutí. Tu vojvoda Čech ukázal na vysokou horu, jež se před nimi modrala nad širým, rovinatým krajem, a děl:

"Podejděme pod tuto horu, tam dětem, skotu odpočineme." Došli a položili se na úpatí hory, jež slově Říp. Vojvodové a starší rodu ohledali půdu vůkol a znamenali, že jest úrodná. Ráno pak za první zoře vstal Čech a vydal se sám jediný vzhůru na temeno Řípu tichým lesem, plným ještě nočního šera.

Když vstoupil na horu, bylo ráno; a hle, širošíř kraj se před ním rozkládal do nedozírné dálky až k modravým horám rovný a volný, les a chrastina, nivy a luka. Bujnou jeho zelení svítily se řeky jako rozlité stříbro.

I zaradoval se praotec Čech nad utěšeným krajem i zamyslíl se pak nad ním, jak bohové dají, jak tu bude jeho rodu i budoucím pokolením.

Když pak sestoupil, zvěstoval, co zhlédl. Nazejtří vydali se mnozí kolem hory, aby poznali všecko okolí. Co zhlédli, podobalo se jim, vody velmi rybné, půda úrodná, všečen způsob té krajiny, a oznámili, že se hodí na sídla.

Když pak třetího dne počalo slunce nad lesy vycházet, povolal Čech bratra a starší a rozkázal svolat všechnu čeleď. Povystoupiv s nimi na místo, odkud viděli do kraje, promluvil k nim takto:

Již si nebudete stýskat, neboť jsme našli kraj, kde zůstaneme a sídla zarazíme. Vizte, to je ta země, kterou jste hledali. Často jsem vám o ní mluvil a sliboval, že vás do ní uvedu. To je ta země zaslíbená, zvěře a ptáků plná, medem oplývající. Na všem budete mít hojnost, a bude nám dobrou obranou proti nepřatelům. Hle, země po naší vůli! Jen jména nemá; rozvažte, jakým jménem by měla být jmenována."

"Tvým! Tvým nechť se jmenuje!" zvolal jako z božského vnuknutí stařec dlouhé bílé brady, nejstarší všech starostů. Hned všichni, starostové i čeleď, volali jako jedním hlasem:

"Tvým! Tvým jménem!"

"Po tobě ať se jmenuje!"

Vojvoda Čech, potěšen vůli všeho lidu, poklekl na kolena a líbal zemi, novou vlast svého plemene. A zlíbav ji vstal, a pozvednuv rukou svých do širého kraje, pohnut volal a žehnal:

"Vítejž, země svatá, nám zaslíbená! Zachovej nás zdravé, zachovej nás bez ourazu a rozmnož nás od národu do národu až navěky!"

Radostně pak postavil na zemi dědky, jež v bělostné rouše nesli z prvotní vlasti, zanítíl veliký oheň. I obětovali na poděkování a pro požehnání zápalnou oběť a radovali se všichni.

Otázky k ukázce:

1. Jak se jmenoval bratr Lecha?

.....

2. Jak se jmenoval bratr Čecha?

.....

3. Jak vypadal Čech?

.....

4. Co znamená „sivý“?

.....

5. Jak náročná byla jejich cesta?

.....

.....

.....

6. Jak se jmenovala třetí velká řeka?

.....

7. Kdo vystoupil na horu Říp jako první?

.....

8. Co řekl Čech lidu?

.....

.....

9. Jak tuto zemi pojmenovali?

.....

10. Napiš správně – CHAČE, CHEL, BULIŠE, PÍŘ, VANSLO, ROPAEV

.....

O Čechovi

ŘEŠENÍ

1. Jak se jmenoval bratr Lecha? - *Čech*
2. Jak se jmenoval bratr Čecha? - *Lech*
3. Jak vypadal Čech? (sivé brady, ale silný a zdatný)
4. Co znamená „sivý“? (šedý)
5. Jak náročná byla jejich cesta? (Zlá byla cesta hlubokými hvozdy, zlá jejich chůze luhy a bažinami, plnými rákosí, ostřice, rozlehlých mechových trsů a různých křovin)
6. Jak se jmenovala třetí velká řeka? (Vltava)
7. Kdo vystoupil na horu Říp jako první?(Čech)
8. Co řekl Čech lidu? (To je ta země zaslíbená, zvěře a ptáků plná, medem oplývající. Na všem budete mít hojnost, a bude nám dobrou obranou proti nepřítelům.)
9. Jak tuto zemi pojmenovali? (Čechy)
10. Napiš správně – CHAČE, CHEL, BULIŠE, PÍŘ, VANSLO, ROPAEV:
- *Čech, Lech, Libuše, Říp, Slovan, Evropa*